

Orcsik Roland
Orcsik Roland
Indiai naplójegyzetek

2016. szeptember 22.

A mai nap is olyan mozgalmas és sűrű volt, hogy szinte azt sem tudom, hol kezdjem. A magyar–indiai kapcsolatok egyik legelhivatottabb embere, a delhi egyetemen magyar nyelvet és irodalmat oktató Köves Margit beszervezte két hallgatóját, Parveen Kumart és Madhavot, hogy bemutassák nekem Delhit. Ma Madhav jött el hozzám, széles mosollyal köszöntött magyarul, amikor ajtót nyitottam a kopogására. Madhav nemrég kezdte a magyarnyelv-tanulást, még csak az alapoknál tart, elég jó a kiejtése, ami azt jelenti, hogy hallás alapján, kommunikációs szituációkban tanul leginkább. Vele volt az egyik barátnöje, Aqsa Diba, aki szintén egyetemista, most nem jut eszembe, milyen szakra jár, ő azonban nem tudott magyarul, így a kortárs franca linguaán, angolul beszélgettük. A fiú szikh, a lány mozlím, de úgy mozlím, hogy nem fedi el a fejét kendővel, nem hord sárit, vagy burkát. Mindketten szépek, jó benyomást keltő figurák. Aqsa a kérdésemre azt mondta nekem, Indiában másként értelmezik a mozlím vallást, szabadabban, ez a nyitott hindu kultúra és vallás hatása. És valóban, az utcán nagyon kevesen hordanak kendőt a mozlím nők közül. Elég sokat beszélgettünk a vallásról, különösen Madhav volt közlékeny, sok mindent elmondott az általa követett szikhizmusról. A szikhek hosszú szakállat és jellegzetes turbánt hordanak, a turbán a hosszú hajukat rejt. Madhavnak nem volt turbánja, a szakálla is rövid volt, akárcsak a haja. Kívülről nem is gondolnánk, hogy egyáltalán köze lenne bármilyen valláshoz, farmerjában és rövidujjú pólójában úgy festett, mint jellegzetes városi figura. Ugyanakkor a beszélgetésünkből nekem úgy tűnt, mélyen vallásos ember, a légynek sem ártana, akkor sem, ha a szikh két kardot ábrázoló szimbólum szerint az egyik kard a védelmet jelenti.

Ahogy elkészültem, indultunk az Old Delhibe, vagyis az Ódelhibe. A metróállomáson felfigyeltem egy hivatalos matricára, melyen egy áthúzott köpő embert látni, alatta pedig hindiül és angolul a felirat, hogy tilos köpködni. Később én is felfigyeltem, akármerre jártam, hogy milyen gyakran köpködnek az utcán az emberek. Persze, ez Magyarországon is van, csak nem olyan mértékben, hogy pl. a metróállomáson kitegyenek egy tiltó táblát.

A modern épületekkel teli Újdelhihez képest Ódelhi régebbi, és zsúfoltabb városrész. Egyszerre putri, bazár és zárandokhely. A közlekedés enyhén szólva kaotikus, mindenfelől jöttek kocsik, riksák, biciklik, szent

tehenek, szamarak, gyalogosok, kutyák, macskák, dudálás minden irányban, de senki sem sérül meg, nincs baleset, senki sem anyázik, mindenki nyugodtan vesz részt ebben a káoszban. Az egyik indiai író, Andi, akivel megismerkedtem Delhiben, azt mondta, a hatóságok azért nem tesznek semmit, mert rájöttek, lehetetlen rendet teremteni, túl sok az ember. Andi azt is mondta, még számára is olykor nehéz kiigazodni a zűrzavarban, nehéz fókuszálni az utcán az úti céljára, túl sok minden történik egyszerre. A biciklis riksák egymásba ütköznek, de a riksások elintézik egy mosollyal, s haladnak tovább a következő ütközésig. Szintén egy tűt sem lehetett a földre ejteni, annyi járgány volt egymás hegyén-hátán. Óriási volt a zaj körülöttem, mindenütt árusok, üzletek, roskadozó épületek, kopott feliratok, hol füstölő illatát érezni hol meg hűgyszagot, másutt szemétszagot, benzinszagot. Óriási lehet a szmog ebben a minden irányban pöfögő városrészben. Már Újdelhiben is sok volt a kocsi, de Ódelhi túltett mindenben.

Nagyon vicces volt, hogy bár vannak buszállomások a helyi járatoknak, azokon elsősorban a zöld buszok állnak meg. A piros és a narancssárga ott áll meg, ahol kéred, s ott szállsz fel rá, ahol akarsz, mert valamelyik ajtaja folyamatosan tárva-nyitva áll. A buszok a nagy forgalomban alig tudnak haladni, emiatt szállhatsz fel bárhol rájuk. (Most valami elképesztően erős deja vu érzésem van...)

Említettem, hogy szelíd emberek. Persze, itt is vannak durvábbak, de alapvetően nyugis társadalom, s szerintem ezt a vallás teszi velük. Képzeld el a romáinkat, mindenféle agresszió nélkül. Egyébként Ódelhiben végérvényesült bennem, hogy igen, a romáink ízlésvilága, kultúrája innen van, de a mi romáink szakralitása nagyon híg formában él bennük, s úgy tűnik, túlságosan idomultak a többségi társadalom pénzhajszájához. Itt azonban az elképzelhetetlen kosz, a forgalom, a káosz, a zaj ellenére jelen van a szakrális tér, templom templomot ér, s akármelyikbe beléptem, ugyanazt a tumultust láttam. Az utca és a templom között szinte semmi különbség. Mégis, ott az a vékony határ, amitől mégis más volt ma egy ezeréves hindu templomban, mint az utcán. A kosz azonos volt, de a templomban nagyobb volt a nyugalom. Sokan voltak, de nem volt tülekedés, mindenki békésen kivárta a sorát, ugyanakkor a nyugalomuk természetes volt, nem magukra erőltetett. Ma egy szikh templomban értettem meg, hogy miként tud a vallás társadalmi értelemben békét teremteni: úgy, hogy a béke alapja az egyén békéje. Ha az egyén képes elcsendesedni, akkor maga körül is csendet teremt.

Na most ennek ellenére vannak vallási villongások, olykor mindenki mindenki ellen harcol. Viszont Delhiben ebből kevés van, ez inkább a kisebb városokra, falvakra jellemző.

A kosz kapcsán többször felmerült bennem, miért nem változtatnak ezen? Miért jó nekik így, főleg, ha az éttermekben kézzel is esznek (én

is így ettem ma egy étteremben)? Egyébként Mahatma Gandhi éppen a higiéniát erőltette, a saját asramjában, kommunájában pl. mindenki takarított, s egyszer azt nyilatkozta, az indiaiaknak legalább annyira kéne tisztáknak lenniük, mint a macskáknak. Sajnos, őt inkább a függetlenségi mozgalomban követték, nem a tisztasági útjában. Mert ugye itt kosz az egyik oka a sok betegségnek. Sok vallásos előírásuk éppen a kosszal van összefüggésben, ilyen a vegetarianizmus is, amely a nagy hőségben könnyen romlandó hús miatt is van.

Akárhogy is, én elfogadtam, hogy a dolgok itt így működnek, ők így élnek. Most ismerkedtem meg egy indiai íróval, Andi azt mondta, Indiában a legszentebb dolog a kiszámíthatatlanság, s ez különösen érvényes Delhire. A nyugalom szerinte itt abból fakad, hogy lemondtak arról, hogy valaha is rendet csináljanak ebben a káoszban. Ők nem németek, nem európai értelemben vágynak a jóra. És így viszonyulnak a koszhoz is: hozzáidomultak, hozzászoktak, együtt élnek vele. Ezt európai szemmel nem lehet hova tenni persze. De itt működik. Noha éppen sok problémájuk adódik a kosz miatt. Én úgy mondanám, koszosak az emberek, de nem mocskosak. Több mint húszmillióan lakják ezt a várost, vagyis csak Delhiben kétszer annyian vannak, mint az egész Magyarországon. Mégis ritkán látsz agresszív üvöltözést az utcán. Nem azt mondom, hogy ez itt ismeretlen, nem, hanem, hogy nem általános. Mondom mindezt annak tudatában, hogy két napja egy dél-indiai kis városban késes rablás volt, és éppen egy magyar turistát fosztottak ki, és szerencsére nem sérült meg.

Magyarország tisztább ország, de sok mindent tanulhatna a koszos indiaiaktól, mert nálunk viszont egyre több a mocskos ember.

Madhav és Aksza elvittek egy gyönyörű dzsámiba, a 17. században épült Dzsáma Mászdzsidba. Az elején nem akartak beengedni, csak ha fizetek 300 rúpiát, mert európai vagyok, s volt nálam fényképezőgép. Madhav és Aksza ott vitatkoztak az őrökkel, akik kérlelhetetlenek voltak. Végül azt találták ki, hogy Aksza kint marad a telefonjainkkal, fényképezőmmel, így Madhavval bejuthattunk. A bejáratnál le kellett vetnem a cipőmet, s mezítláb a koszos, forró vörös köveken lépdeltem. Az őr körém tekert egy pamutköntöst, mert rövid nadrágban voltam, aztán bejutottam. Volt több vékony szőnyeg is a hatalmas belső imatéren, hogy ne süsse a talpakat a kő. Az imatér közepén egy kis mesterséges tó volt, ahol a hívők megmosták arcukat, fejüket, kezüket, a megtisztulás gesztusaként, utána pedig a gyönyörű betűkkel díszített, Mekka irányát jelző fal felé fordulva imádkoznak. Naponta ötször kell imádkozniuk a templom udvarán.

Egyébként Madhav azt állította, hogy a kapuőröket kintről hozzák, azok nem indiaiak, és amióta ők vannak, azóta van ez az európaiakkal szembeni hátrányos megkülönböztetés.

A Vörös Erődöt is megnéztem, de csak kívülről, mert azt mondta Madhav, hogy belülről annyira nem izgalmas, s a belépő csak az indiaiaknak,

és az ázsiaiaknak volt olcsó, 30 rúpia, az európaiaknak ugyanis 500 rúpia. Nyilván kihasználják a turizmust. Kívülről szép volt, de annyira nem nyugozott le, hogy be is menjek.

Ma este voltam az olasz kulturális intézet koktél partiján, jó kaja volt, ismerkedtem a többi íróval, így találkoztam az osztrák Kaiserrel, a svájci Markuse-val, az indiai Andival, illetve a spanyol, a német, a lengyel, és a norvég íróval, akiknek a neveit most hirtelen elfelejtettem, valamint nagyon sok kíváncsi, figyelmes indiai értelmiségivel.

Elfelejtettem leírni a mai nap egyik csúcseményét: az egyik motoros riksás idősebb, ősz hajú, kackiás bajszú ember volt, fején fehér sapkával. Útközben érdeklődött, honnan jöttem, nem tudott angolul, ezért Madhav közvetített. A riksást nagyon érdekelte a magyar nyelv, beszéltetett is magyarul, és csodálta a nyelvünket. Majd Istenről kérdezett, kíváncsi volt a vallásunkra, utána pedig kántálva, énekelve mondta el a saját hindu vallásának fő tételeit, aminek az volt a lényege, hogy Isten vigyáz rám, csak fogadjam el a védelmét, ezt pedig az egóm háttérbe szorításával tudom elérni, és nem gond, akármit is követtem el eddig, ha átadom magam Istennek, minden vétkem megbocsátva. Mindezt a zsúfolt forgalomban! Óriási, nem? Madhav megdicsérte az öreg énekét, hogy szépen énekelt, mire ő csak annyit válaszolt, hogy pusztán a tudatunkban tűnik ez szépnek, az ének pedig énekeknek, mert ő nem tesz mást, csak Istent szolgálja.

Holnap folyt. köv.! Sűrű napok ezek, mintha két nap alatt két hónapot éltem volna át!

Delimir Rešicki: Fáradtság